

N:o 119.

Uppläst och godkänd af Första Kammaren den 13 maj 1900.
— — — — Andra Kammaren den 14 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke, dels ock trenne med föranledande af denna proposition afgifna motioner.

(Lagutskottets utlåtande n:o 44 och memorial n:o 48.)

Till Konungen.

Genom proposition af den 2 mars innevarande år har Eders Kongl. Maj:t förklaradt sig vilja inhemta Riksdagens yttrande öfver ett propositionen bilagdt förslag till förordning angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke.

Riksdagen har emellertid ansett sig ej böra inskränka sig till att i denna fråga allenast afgifva yttrande, utan, i enlighet med hvad af enskilda motionärer påyrkats, böra för sin del antaga lag i ämnet.

Då Riksdagen för sin del beslutit såsom lag den författning angående skydd mot yrkesfara, som den 10 maj 1889 utfärdades, har nemligen enahanda förfarande syntts böra af Riksdagen iakttagas jemväl beträffande den nu föreliggande frågan, hvars ämne är likartadt och i allo jemförligt med det, som utgör föremål för lagen om skydd mot yrkesfara.

Häraf påkallas, att i författningens rubrik likasom i åtskilliga paragrafer af densamma uttrycket »förordning» utbytes mot »lag».

En ytterligare följd af den omnämnda förändringen har blifvit, att andra stycket af 1 § af Riksdagen uteslutits. Den deri intagna anvisningen rörande sättet för åstadkommande af utvidgning utaf författningens giltighetsområde grundar sig nemligen uppenbarligen å förutsättningen, att författningens innehåll komme att bestämmas af Eders Kongl. Maj:t ensam.

Vid granskning af författningsförslaget har Riksdagen vidare funnit deruti böra intagas föreskrift om skyldighet för arbetsgifvare att bereda den minderårige nödig ledighet för begagnande af den fortsatta skolundervisning, som kan vara anordnad. Visserligen är det sant, att positiva åtgärder till främjande af folkundervisningen böra vidtagas genom skollagstiftningen, men ett förbehåll af angifvet innehåll synes dock vara på sin rätta plats i förevarande författning, helst föreskriften i 2 mom. af folksolestadgans 50 § ingalunda kan anses göra detsamma öfverflödigt. I anslutning till af enskild motionär framställt yrkande har Riksdagen därför beslutit ett tillägg till 3 § af antydt innehåll.

Beträffande 11 § har det synts Riksdagen önskvärdt, att i paragrafen finnes uttrycklig föreskrift derom, att för arbetarne vid en industriell anläggning anställd särskild läkare, som är vid den i paragrafen omnämnda besigtningen närvarande, bör beredas tillfälle att öfver besigtningen afgifva yttrande, för den händelse han är af olika mening med besigtningssläkaren. Riksdagen har för den skull beslutit ett tillägg till tredje stycket i paragrafen, hvarigenom föreskrift af angifvet innehåll meddelas.

Derest författningsförslaget skulle blifva undantagslöst gällande från den 1 nästa januari, skulle sannolikt, på sätt föredragande departementschefen framhållit uti det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll, inom en eller annan näringsgren kunna komma att i visst afseende uppstå ganska stora ekonomiska svårigheter och andra olägenheter ej mindre för arbetsgifvarne än äfven för arbetare, hvilkas barn vore i samma industrier anställda, då det gälde att inrätta sig efter de nya bestämmelserna angående minderåriges användande i industriellt yrke. För att förekomma dylikt har Riksdagen därför ansett sig böra till stadgandet om lagens trädande i kraft foga ett tillägg om rätt för Konungen att, derest för särskild näringsgren skulle befinnas nödigt att i visst afseende erhålla uppskof med lagens tillämpning, meddela de öfvergångsbestämmelser, som för sådant fall kunde pröfvas erforder-

liga; dock med den inskränkning, att lagen skall öfverallt träda fullständigt i kraft senast den 1 januari 1902.

Med stöd af det ofvan anförda har Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kunna i oförändradt skick bifallas, alltså för sin del antagit följande:

Lag

angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke.

1 §.

I denna lag förstås med minderårig den, som är under aderton år, och med industriellt yrke idkande såsom näring af sågverks- och dermed förenad brädgårdsrörelse; gruvsdrift eller annat dermed jemförligt arbete; masugn eller hytta, stångjernsbruk, manufakturverk eller annan inrättning, som afser tillgodogörande eller förädling af mineralrikets alster och ej är att såsom handverk anse; fabrik; skeppsbyggeri-, stenhuggeri-, mejeri-, bryggeri-, qvarn- samt handtverkerirörelse, som drifves i så stor omfattning eller under sådana förhållanden i öfrigt, att den skäligen må anses som fabriksrörelse; boktryckeri; bränneri och annan med fabriksdrift jemförlig handtering.

2 §.

Till arbete i industriellt yrke må minderårig användas allenast under vilkor att den minderårige fyllt tolf år och antingen, efter att hafva genomgått fullständig lärokurs, erhållit afgångsbetyg från folkskolan eller, efter inhemtande af ett ringare kunskapsmått, erhållit behörigt tillstånd att lemna folkskolan eller ock styrker, att skolpligtigheten eljest upphört. Hvad sålunda föreskrifvits i fråga om inhemtadt visst kunskapsmått såsom vilkor för minderårigs användande i arbete, hvarom ofvan sägs, må dock icke utgöra hinder för minderårigs användande i dylikt arbete under ferietid.

Innan minderårig må i sådant arbete antagas, skall hvarje gång medelst läkarebetyg styrkas, att den minderårige icke till följd af sjuklighet eller kroppslig svaghet kan anses af det ifrågavarande arbetet komma att lida men.

Det åligger yrkesidkare att under den tid, minderårig är i yrkes-

idkarens arbete anställd, hafva i förvar den minderåriges intyg om ålder och inhemtadt kunskapsmått äfvensom det i denna paragraf omförmälta läkarebetyg.

3 §.

Till arbete i industrielt yrke må minderårig, som ej fyllt tretton år, användas högst sex timmar och annan minderårig högst tio timmar af dygnet.

Arbetsgifvare vare skyldig att bereda hos honom anställd minderårig, som icke fyllt femton år, den ledighet, som för deltagande i fortsatt skolundervisning kan erfordras.

4 §.

Arbetstiden för minderårig skall afbrytas genom lämpliga raster; och må minderårig ej tillåtas att under rasterna uppehålla sig i arbetslokal, der till följd af arbetets beskaffenhet luften är förorenad af ämnen, hvilka äro för helsan skadliga; åliggande det i sådant fall arbetsgifvare att anvisa lämpligt annat rum, der minderåriga kunna under rasterna vistas och intaga sina måltider.

5 §.

Minderårig må med arbete i industrielt yrke icke sysselsättas före klockan sex på morgonen eller efter klockan sju på aftonen.

6 §.

Minderårig må icke användas till att sköta ångpanna eller motor eller att rengöra eller smörja i gång varande maskin, rem-, axel- eller annan kraftledning; ej heller må minderårig tillåtas att från eller på i gång varande kraftskifva af- eller pålägga rem, ketting eller lina, så framt icke särskilda mekaniska anordningar äro vidtagna och dessa blifvit godkända af den, som, efter hvad i 9 § sägs, har att vid ifrågasvarande arbetsställe utöfva tillsyn å efterlefnaden af denna lag.

7 §.

Med arbete i industrielt yrke må qvinna, som födt barn, icke sysselsättas under de fyra första veckorna efter barnsörden, derest

icke med läkarebetyg styrkes, att hon tidigare kan utan men börja arbetet.

Till arbete under jord i grufva eller stenbrott må qvinna icke användas och ej heller minderårig af mankön under fjorton år.

8 §.

1 mom. I grufarbete äfvensom i arbete vid masugnar eller hyttor, stångjernsbruk, manufakturverk och andra industriella inrättningar, der arbetet förutsätter så kallad ständig eld, samt vid sågverk och dermed förenade brädgårdar, må, utan hinder af föreskrifterna i 3 och 5 §§, arbetstiden för minderårig af mankön öfver fjorton år utsträckas till i medeltal högst tolf timmar af dygnet och jemväl till annan tid än mellan klockan sex på morgonen och klockan sju på aftonen, under vilkor att arbetet är indeladt på skift sålunda, att ett och samma arbetslag icke två nätter å rad arbetar på det skift, hvarunder midnatt infaller, och alltid har tillfälle att åtnjuta åtta timmars hvila mellan skiften; dock må å arbetsställe, der arbetet för samma arbetslag är begränsadt till högst åtta timmar af dygnet, nattarbete för hvarje arbetslag under hvar tredje vecka ega rum hvarje natt.

2 mom. I lättare arbeten under bar himmel vid grufvor samt sågverk och dermed förenade brädgårdar må minderårig, som fyllt elfva år, användas under iakttagande i öfrigt af föreskrifterna i 2 § och hvad eljest i denna lag finnes stadgadt.

3 mom. Då natur- eller olyckshändelse afbrutit arbetets regelbundna gång, må eftergift i de uti 3 § gifna bestämmelser kunna meddelas af kommerskollegium för en tid af högst fyra månader och af den, som, efter hvad i 9 § sägs, har att vid ifrågavarande arbetsställe utöfva tillsyn å efterlefnaden af denna lag, för högst en månad.

9 §.

Tillsyn å efterlefnaden af denna lag utöfvas, i fråga om grufdrift, som är att hänföra till bergsbruk, af bergmästarne, och i öfriga fall af yrkesinspektörerne, en hvar inom sitt distrikt.

Helsovårdsnämnd eller, der sådan ej finnes, kommunalnämnd samt skolråd och skolstyrelse äfvensom vederbörande provinsial-, extra provinsial-, stads- eller stadsdistriktsläkare vare pligtige att lemna yrkesinspektör och bergmästare det biträde, som af deras tjensteåligganden, enligt denna lag, kan påkallas; och ega yrkesinspektör och bergmästare att i förekommande fall anlita polismyndigheten.

10 §.

Finnes minderårigas sysselsättande i visst arbete vara synnerligen ansträngande eller för deras helsa vådligt, må deras användande i dylikt arbete kunna förbjudas eller särskilda vilkor för deras sysselsättande dermed föreskrivas.

Yrkesinspektör och, i fråga om grufdrift, som är att hänföra till bergsbruk, bergmästare åligger att, der de finna förbud eller särskilda föreskrifter i nu nämnda hänseende af omständigheterna påkallade, derom göra framställning hos Konungens befallningshafvande, hvilken det tillkommer att i anledning af sålunda gjord anmälan besluta.

11 §.

En gång hvarje kalenderår äfvensom eljest, då i följd af sådan anmälan, som i 10 § sägs, eller af annan anledning Konungens befallningshafvande så aktar nödigt, skall vid arbetsställe, der minderåriga arbetare sysselsättas, företagas läkarebesigtning å derstädes anställda minderåriga till utronande huruvida arbetet är för den minderåriges helsa menligt.

Öfver verkställd besigtning skall vederbörande läkare uti den i 12 § omförmälta registerbok göra anteckning, angifvande huruvida minderårig må i arbetet fortfarande sysselsättas; och må yrkesidkare icke i strid mot innehållet i sålunda gjord anteckning i arbetet använda minderårig, intill dess annorlunda kan varda af Konungens befallningshafvande förordnad; egande yrkesidkare påkalla Konungens befallningshafvandes pröfning af anteckningens befogethet.

Besigtning, hvarom nu förmåles, förrättas af legitimerad läkare, som dertill förordnas af Konungens befallningshafvande. Har yrkesidkaren för arbetarne anställt särskild läkare, bör åt denne genom under rättelse af besigtningssläkaren beredas tillfälle att, om han så önskar, vid besigtningen vara närvarande och deröfver, om han är af olika mening med besigtningssläkaren, afgifva yttrande.

För besigtningen, hvaröfver rapport skall af besigtningssläkaren afgifvas till Konungens befallningshafvande, eger besigtningförrättaren af yrkesidkaren åtnjuta ersättning enligt taxa, som af medicinalstyrelsen fastställles.

12 §.

Det åligger yrkesidkare att för hvarje kalenderår föra särskild registerbok öfver de af honom under året till arbete i industriellt yrke

använda minderåriga. Denna registerbok, för hvilken formulär af kommerskollegium fastställes, skall upptaga, bland annat, den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag, faders eller målsmans namn och hemvist, dag för anställning i arbetet, den tid af dygnet, hvarunder den minderåriga varit i arbetet sysselsatt, det slag af arbete, hvari den minderåriga varit använd, dag för afgång ur arbetet äfvensom anteckning derom att de i 2 § omförmälta intyg aflemnats.

Inom utgången af februari månad hvarje år skall yrkesidkaren insända näst föregående års registerbok till vederbörande yrkesinspektör eller, i fråga om minderåriga anställda i grufdrift, som är att till bergsbruk hänföra, till vederbörande bergmästare; åliggande det yrkesinspektören eller bergmästaren att före den 1 derpåföljande juli till yrkesidkaren återställa registerboken, försedd med intyg om verkställd granskning.

13 §.

Helsovårdsnämnd eller, der sådan ej finnes, kommunalnämnd äfvensom skolråd och skolstyrelse ega att genom person, som nämnden, skolrådet eller skolstyrelsen inom eller utom sig utser, granska registerbok samt de uti 2 § omförmälta intyg. Sådan rätt tillkommer jemväl vederbörande provinsial-, extra provinsial-, stads- och stadsdistriktsläkare.

14 §

Yrkesidkare, som till arbete i industriellt yrke använder minderårig, skall derom hos Konungens befallningshafvande göra skriftlig anmälan inom en månad efter det denna lag trädt i kraft eller, derest minderårig först derefter i arbete antages, inom en månad efter det första gången sådant antagande eger rum, äfvensom på samma sätt anmäla, då han i sin rörelse ej vidare använder minderårig. Konungens befallningshafvande skall, så snart ske kan, efter tagen kännedom om den gjorda anmälan, öfersända densamma till vederbörande yrkesinspektör eller, i fråga om grufdrift, som är att hänföra till bergsbruk, till vederbörande bergmästare.

Enahanda anmälan skall inom samma tid göras jemväl till helsovårdsnämnden eller, der sådan ej finnes, till kommunalnämnden i den kommun, der yrket bedrifves.

15 §.

Yrkesinspektör och, i fråga om grufdrift, som är att hänföra till bergsbruk, bergmästare äfvensom enligt 11 § förordnad besigtningssläkare ega under den tid arbetet pågår, efter tillsägelse hos vederbörande yrkesidkare eller arbetsföreståndare, tillträde till arbetsställe, der minderåriga sysselsättas, äfvensam rätt att der företaga de undersökningar, till hvilka bestämmelserna i denna lag kunna gifva anledning; skolande i afseende härå gälla hvad till bevarande af yrkeshemlighet är för yrkesinspektör särskildt stadgad.

Yrkesinspektör eller bergmästare äfvensom besigtningssläkare skola jemväl ega tillgång till registerbok samt till de uti 2 § omförmälta intyg.

16 §.

Hvad i denna lag sägs om yrkesinspektör gälle i tillämpliga delar jemväl hos yrkesinspektör i vederbörlig ordning anstald assistent.

17 §.

Å arbetsställe, der minderåriga arbetare sysselsättas, skola finnas å lämplig plats anslagna dels denna lag med de tillägg eller ändringar, som framledes kunna varda stadgade, dels ock uppgift å de tider, då för minderårig arbetet börjas och slutas samt rasterna infalla.

18 §.

För sådant läkarebetyg, som omförmäles i 2 §, må, derest det utfärdas af i civil eller militär tjänst anstald läkare, icke fordras högre betalning än en krona.

19 §.

Om emot de i denna lag gifna eller på grund af densamma utfärdade föreskrifter minderårig eller qvinna användes i arbete, straffes yrkesidkaren med böter från och med tio till och med femhundra kronor. Har öfverträdelsen skett med den minderåriges faders eller målsmans vetskap och vilja, vare jemväl fadern eller målsmannen förfallen till böter från och med fem till och med tjugu kronor.

Försummar yrkesidkaren att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna i 12, 14 och 17 §§, straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

Den som under tid, då han är stäld under tilltal för förseelse mot denna lag, samma förseelse fortsätter, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, fällas till de böter, som för förseelsen äro bestämda.

20 §.

Det åligger allmän åklagare att åtala förseelse, hvarom i 19 § sägs; skolande förseelsen åtalas hos polisdomstol, der särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, der sådan ej finnes, vid allmän domstol; och gälle i fråga om klagan öfver domstols eller poliskammares beslut i dessa mål hvad om besvär i brottmål är förordnad.

21 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till fulla gäldandet af dessa böter, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

22 §.

Denna lag skall ock ega tillämpning å sådan i 1 § omnämnd industriel rörelse, som af staten eller kommun idkas, ändå att rörelsen icke idkas såsom näring; dock att hvad om yrkesidkare är stadgadt skall i fråga om sådan rörelse gälla arbetsföreståndaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1901; Konungen obetaget att, der för särskild näringsgren uppskof med lagens tillämpning finnes i ett eller annat afseende erforderligt, meddela de särskilda öfvergångsbestämmelser, som derutinnan kunna finnas nödiga, dock med iakttagande, att lagen skall träda i fullständig tillämpning senast den 1 januari 1902.

Stockholm den 14 maj 1900.

Med undersätlig vörndnad.